

Jaarmotieven 2022/'23

Sedert tientallen jaren publiceert de Algemene Antroposofische Vereniging (de 'Vorstand' en later de 'Goetheanumleiding') een jaarthema, jaarmotief of jaarimpuls als voorstel voor de wereldwijde antroposofische arbeid in de ledengroepen en andere groepen van de Antroposofische Vereniging.

In 2022 ligt de nadruk op 'Samenleving willen' en 'Antroposofie willen'. Hiermee wordt aangesloten op het derde motief van het voorafgaande jaar: 'ja' zeggen tegen de wereld. In aansluiting op vele noodsituaties in de wereld is het nodig een mondiaal bewustzijn te ontwikkelen. De desintegratie in het sociale leven vraagt om het werken aan concreet sociaal begrip voor de ander. Maar ook om vrijheid van denken en het erkennen van de mens als geestelijk wezen, waartoe in de voordracht van 10-10-1917 door Rudolf Steiner is opgeroepen. De Goetheanumleiding publiceerde vier berichten als jaarimpuls, die je hier in het Nederlands kunt lezen, inclusief de verwijzingen naar de vertalingen van de aanbevolen literatuur.

In de Motief 263 van juni 2022 gaat Rik ten Cate in op de wijze waarop deze jaarimpuls werkzaam was in de jaarvergadering van de AAG.

Jaarimpuls 2022/'23 van de Algemene Antroposofische Vereniging

Wat kunnen wij als leden van de Antroposofische Vereniging constructief plaatsen tegenover de boze geest die momenteel aan het werk is? Onze suggestie voor een jaarimpuls vanaf Pasen 2022 bestaat hierin om drie houdingen, zowel individueel als collectief, heel concreet na te streven:

- 'ja' zeggen tegen de wereld door concreet sociaal begrip - in solidariteit tegenover de andere mens,
- een diepere interesse en tolerantie ontwikkelen voor de andere mens, diens religie en wereldbeeld,
- strijden voor waarheid in kennis en een levend weten van de geestelijke wereld.

We willen ons tijdens de Algemene Vergadering in bijdragen en in de uitwisseling concentreren op deze motieven.

Justus Wittich, Constanza Kaliks, Matthias Girke, Ueli Hurter, Vorstand am Goetheanum

Zie de volgende voordrachten:

Die Verbindung zwischen Lebenden und Toten. Wie kann die seelische Not der Gegenwart überwunden werden? GA168, Zürich, 10-10-1916, Nederlandse vertaling: *Individu en eenzaamheid*, uitgeverij Pentagon

Der Tod als Lebenswandlung. Was tut der Engel in unserem Astralleib. GA182, Zürich, 9-10-1918, Nederlandse vertaling: *Het werk van de engelen*, uitgeverij Pentagon

Vanuit de Nederlandse groep, die betrokken is bij de vertaling, wordt hieraan toegevoegd:

Das Geheimnis des Todes. Gemeinsamkeit über uns, Christus in uns. GA 159, Düsseldorf, 15-6-1915, Nederlandse vertaling: *Naar de zesde kultuurperiode*, uitgeverij Pentagon

Antroposophie Weltweit, 2022, Nr. 1-2, blz 3. Vertaling: Nico Landsman

Jaarmotief 2022/'23 van de Algemene Antroposofische Vereniging

In het werkjaar 2022/'23 heeft de Algemene Antroposofische Vereniging het jaarthema 'Beweeglijk in het daartussen – de samenleving willen, vormgeven aan de toekomst'. Drie perspectieven worden steeds duidelijker: we hebben een mondiaal bewustzijn en dringende hulp nodig in veel

noodsituaties over de hele wereld, met andere woorden, geleefde broederschap. Welke bijdrage kunnen wij hier als Antroposofische Vereniging leveren?

De existentiële gevolgen van de pandemie op veel plaatsen, de oorlog, de eenzaamheid en het isolement, ook in groepen, vereisen met toenemende urgentie een cultuur van ontmoeting, van 'ontwaken aan de geest en de ziel van de ander' om integratiekrachten te versterken en desintegratie op vele terreinen van het sociale leven te boven te komen.

Ten slotte maant de ecologische crisis ons tot een geesteswetenschappelijk begrip van de aarde en de mens, een geestelijk begrip van hun levenssfeer en die van de kosmos.

Deze stimulerende idealen willen we nastreven tijdens de Algemene Vergadering van 2022 in het Goetheanum en verbinden met haar belangrijke projecten.

Für die Goetheanum-Leitung als Vorstand der Allgemeinen Anthroposophischen Gesellschaft: Justus Wittich, Constanza Kaliks, Matthias Girke, Ueli Hurter

Antroposophie Weltweit, 2022, Nr. 4, blz 7. Vertaling: Nico Landsman

Een verzoek aan de ander

Mens zijn

De Algemene Vergadering van de Antroposofische Vereniging had dit jaar als titel *Beweeglijk in de tussenruimte*. In deze tijd, die voor veel mensen een uitdaging vormt, leeft de dringende, soms zelfs existentiële vraag hoe die tussenruimte op een menselijke manier tot leven kan komen. Wanneer de wederkerigheid tussen mensen, die het mens-zijn in stand houdt, tot lege ruimte wordt, kan het onmenselijke gebeuren, zoals overal te zien is.

Zich wenden tot de ander en de wereld

Ieder mens is echter een onuitgesproken verzoek aan de andere mensen – “In het verzoek ontwaakt de mens in de mens”, schreef Franz Rosenzweig in 1921. Dit vaak onuitgesproken verzoek vanuit het op elkaar aangewezen zijn – dat ook het pasgeboren kind met zich meebrengt als voorwaarde om in het leven te kunnen treden – moeten we leren waarnemen. De wakkere gerichtheid op de ander en op de wereld wordt steeds meer de basis die het bestaan van de mens en van de maatschappij mogelijk maakt.

In de antroposofie is elk woord een verzoek, een aandachtig verzoek, zegt Rudolf Steiner in januari 1923. En in de grondsteenmeditatie wordt vanuit de diepten gevraagd wat in de hoogten verhoord wordt.

Voor de zielenruimte, die zo vaak het risico loopt te verarmen of verwaarloosd dreigt te worden, kan het een verzoek zijn aan ieder mens om de aandachtige waarneming van ieder ander individueel mens tot een centraal levensmotief te maken. Dat geldt ook voor het maatschappelijke leven. Een levende ziel, een levend hart is de voorwaarde voor het verzorgen van antroposofie - en uiteraard een beslissende basis voor het mens-zijn.

Constanza Kaliks, Goetheanum

Antroposophie Weltweit, 2022, Nr. 5, blz 1. Vertaling: Nico Landsman

Beleef de adem van de toekomst in elk ideaal

Engelidealen

De vraag 'Hoe komt het nieuwe in de wereld?' leidt tot de vraag door welke kracht het nieuwe zich realiseert. Het nieuwe ontvouwt zich in de ontmoeting met anderen en met de wereld; de realisatie ervan vindt plaats door een leven met idealen. 'Engelidealen' zijn de jaarimpuls van de Algemene Antroposofische Vereniging voor 2022/'23.

Elk idee dat niet tot een ideaal wordt, vermindert, doodt zelfs, levenskrachten; elk idee dat tot ideaal wordt, schept nieuwe levenskrachten – en daarmee ook de kracht om te realiseren wat als iets nieuws in ons leven wil komen (GA 10).

Door de idealen verbindt de mens zich met de boodschappers van het denken, de wereld van de engelen. In deze context beschreef Rudolf Steiner in *Individu en eenzaamheid* (GA 168) het ideaal van sociaal begrip, het ideaal van vrijheid van denken en van de cultuur van de menselijke ontmoeting, evenals het ideaal van kennis van de geest. Twee jaar later wijst hij dan op de oorsprong van deze idealen, die in de diepten van de menselijke ziel leven: engelen schrijven idealen in de slapende mensziel in (GA 182), niet als persoonlijke idealen, maar als idealen waarin datgene leeft wat bij de mensheid hoort. Hopelijk kunnen de mensen leren om ze te horen.

Verwerkelijking van idealen

Hierbij ontstaat er een spanningsveld: als idealen ons alleen maar idealistisch maken, dan kan het gebeuren dat we de noden van de wereld vergeten; of worden we terneergeslagen door idealen omdat we ze niet kunnen verwezenlijken en realiseren? Het verzorgen van idealen is een uitdaging en moet zich tussen deze twee polen ontwikkelen.

Idealen betekenen altijd iets dat aan het worden is, iets dat richting wil geven. Ze laten ons vrij, maken het mogelijk om ergens naar te streven. In elk krachtig ideaal is de adem van de toekomst beleefbaar. Idealen geven ons kracht en hoop en kunnen zich zo ontwikkelen tot 'wordingsdaden', tot daden van mens-woorden. Als idealen gaan over iets wat bij de mensheid hoort, veranderen ze in wereld-wordingsdaden - of engelidealen, zoals we ze kunnen noemen.

Hoe ontstaan idealen in mensen? Eén manier is: je krijgt een idee dat je raakt. Zo'n idee zou iets kunnen worden dat bepalend is voor je leven, een inspirerend ideaal. Idealen hebben iets dat bij het middengebied van de mens hoort; ze willen volledig vermenselijkt worden, en dat betekent: volledig doortrokken worden met de kracht van de Christus. Op de andere manier komen idealen in de loop van je leven langzaam omhoog: eerst zijn ze niet specifiek - je hebt een vaag vermoeden, misschien zelfs al in de vroege kinderjaren - dan komen ze geleidelijk tot leven zoals bij een zonsopgang, en willen ze tot levensdoel worden. Idealen vragen om oefenen van het 'geest-schouwen', of van het 'geest-herinneren'. Op beide manieren kan de kracht van een ideaal zich in het heden plaatsen en ons met de wereld om ons heen verbinden.

Vereniging in ontwikkeling

Het streven van de Antroposofische Vereniging is deze wekroep te horen. Een van de engelidealen is broeder- en zusterschap. Antroposofie groeit alleen op basis van broeder- en zusterschap, niet alleen voor onszelf, maar als een kwaliteit van onze interactie met de wereld.

We hebben de cultuur van de ontmoeting nodig om het goddelijke in de andere mens te leren kennen. Hiervoor laten we onszelf een beetje los, we ademen naar binnen in de andere mens en worden wakker voor de geest en de ziel van de ander. Welke impulsen brengt hij ons tegemoet, welke kwaliteiten brengt de ander in de wereld?

We streven naar geesteswetenschappelijk begrip en handelen in de brandpunten van de huidige tijd. In vakgroepen van de Antroposofische Vereniging kunnen we ons op deze onderwerpen richten en bijdragen leveren aan de actualiteit.

De taak van de Antroposofische Vereniging is het verzorgen van antroposofie. Verzorging betekent in levende wezens altijd ontwikkeling, zodat er iets nieuws ontstaat.

Matthias Girke, Goetheanum

Deze bijdrage is gebaseerd op uitspraken van Matthias Girke op 9 april 2022 tijdens de Algemene Vergadering van de Algemene Antroposofische Vereniging.

Matthias Girke, geboren in Berlijn in 1954, is internist. Hij is sinds 2016 hoofd van de Medische Sectie en sinds 2017 lid van de Goetheanumleiding.

Antroposophie Weltweit, 2022, Nr. 5, blz 2. Vertaling: Nico Landsman